

Kreštan v chudobe

Jozef Duháček

11. decembra 2023 ✝ Cirkev

Katolícka Cirkev je inštitúcia v prvom rade duchovná, je to spoločenstvo svätých, archa spásy, inštitúcia založená Kristom, aby viedla ľudí do Nebeského kráľovstva.

V druhom storočí sa svätý Irenej z Lyonu postavil proti ezoterickým príslubom spásy, ktoré ponúkali gnosticci a nastolil neredukovateľnú novosť ľudského vzťahu s Bohom. V odpovedi na otázku „Čo nové nám priniesol Pán svojim príchodom? odpovedal: „Vedzte, že priniesol všetku (možnú) novotu tým, že priniesol seba, tak ako bol ohlásený prorokmi. Lebo práve toto bolo vopred ohlasované – že má prísť novota, skrze ktorú sa ľudstvo obnoví a oživí.“

Jean-François Millet, *Zberači (zostalých klasov)*

zdroj: wikimedia commons, Google Art Project

Kristus je táto Božia inovácia a investícia do jeho stvorenia. A Cirkev je výkonný orgán, ktorý uvádza do praxe Boží záväzok k nášmu šťastiu a spásy. Je to „ľud zjednotený s jednotou Otca, Syna a Ducha Svätého“, spoločenské telo Kristovo, chrám Ducha Svätého, „vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ, ľud určený na vlastníctvo, aby ste zvestovali slávne skutky toho, ktorý vás z tmy povolal do svojho obdivuhodného svetla“. (1Pt 2,9; porov. Zjv 5,10; Iz 43,20)

Cirkev je teda v prvom rade nástrojom spásy duší. Jej pôsobisko je duša a jej nástroje sú sviatosti, modlitba a pokánie. A napriek tomu, alebo práve vďaka tomu, Cirkev pôsobí aj telesne. Skutky telesného milosrdenstva, ktoré pramenia z prikázania milovať Boha nadovšetko a blížneho, ako samého seba. Preto Cirkev zakladala sirotince, hospice, starala sa aj materiálne o biednych a chorých. Je však treba dať veľký pozor, aby sa nezamenila príčina za dôsledok. Charitatívna činnosť Cirkvi je dôsledok jej boja za spásu duší, nie je to príčina ani zmysel jej existencie.

Chudobných budeme mať vždy medzi sebou a chudobu nie je možné odstrániť. Boh rozlične podielil hrivny: jednému dal 5, druhému 2 a tretiemu len 1 hrivnu (Mt 25,14–30). To urobil Boh zámerne. Lebo keby všetci mali rovnako, nebol by nikto odkázaný na iných a ľudia by nemali potrebu vytvoriť spoločnosť a spoločenstvo. Kdeže by potom bola láska k blížnemu, kde príležitosť k zásluhám?

Dnes pokrokoví klerici radi ostentatívne bojujú proti sociálnej nespravodlivosti, osvojac si neraz veľa z krikľúnskej rétoriky marxistických agitátorov. Stavajú voz pred koňa. Chudoba nie je ani škandál ani hanba pred Bohom, len chudoba na cnosti a dobré skutky je hanbou, lebo táto vedie k večnému zatrateniu. V očiach večnej Pravdy nie je na chudobe ani zrnko hanby. (Lev XIII.)

Sám *Kristus stal sa chudobným*, hoc je Kráľom univerza (2Kor 8,9), Kráľom neba i zeme, ktorému predsa všetko patrí a aj tak žil v ustavičnom nedostatku; nemal ani len, kde by hlavu sklonil (Lk 9,58). Ježiš prišiel na tento svet ako žobrák, prvé noci svojho ľudského života strávil v maštali. Nieкто môže byť chudobným na pozemské statky a predsa nadmieru bohatý pred Bohom a naopak, nieкто môže byť bohatý na všetky poklady zeme a napriek tomu nadmieru chudobný pred Bohom. (Lk 12,21)

Bohabojnosť je slávou bohatých i chudobných (Sir 10,25) a bohatstvom nie sú materiálne veci, ale cnosti. (sv. Bernard)

Nie ten je bohatý, kto má truhly plné zlata a striebra, ale ten u ktorého prebýva Boh a ktorý je plný Ducha Svätého. (sv. Augustín)

Ba bohatstvo môže byť ešte väčším škandalom, než chudoba, veď sám Kristus hovorí: „Lahšie prejde ťava cez ucho ihly, ako bohatý do kráľovstva nebeského“ (Mt 19,24). Bohatí totiž ľahko spyšnejú, stanú sa skúpmi, surovými, nemilosrdnými, lenivými, pachtia za pôžitkom a zabudnú na Boha. Veď bohatstvo poskytuje prostriedky k uspokojeniu každej neporiadnej náklonnosti. Nie tak je to u chudobných: týmto chýba veľa z príležitosti k hriechu.

Loď, ktorá je veľmi zaťažená nákladom ľahko narazí v plytčine na skalú a potopí sa. I turista bez veľkej batožiny cestuje jednoduchšie a tak i chudobný ľahšie príde k svojmu najvyššiemu cieľu. Kristus sám hovorí: „Prví budú poslednými a z posledných prvými“ (Mk 10,31). Chudobný Lazár prišiel po smrti do lona Abrahámovho, hýrivý boháč však do pekla (Lk 16). Ľudia zo starého papiera a handier zhotovujú nový snehobiely papier, na ktorom sa potom píše a maľuje; tak to robí aj Boh: z chudobných, ťažko skúšaných ľudí robí si nástroje, ktoré sú celé čisté a mnohými zásluhami ozdobené. (sv. Ján Zlatoústý)

Kadekto by totiž zneužil bohatstvo, ktoré by mu Boh dal, k bezbožnému životu a tým si vyslúžil večné zatratenie. Boh to predvída, a preto im odníma pozemské statky. Chudoba a bohatstvo sú od Boha (Sir 11,14). Hovorí sa, že sv. Anton, arcibiskup z Florencie, videl raz nad jedným domom viacero anjelov hore vystupovať a zostupovať; dozvedel sa neskôr, že tam býva jedna veľmi chudobná vdova s tromi dcérami a poslal jej značnú almužnu. Inokedy zbadal nad tým istým domom zlých duchov; skúmal veci a dozvedel sa, že teraz tam vedú rozkošnícky život. Hneď prestal dávať almužnu. Podobne robí Boh. A či otec nechá malému dieťaťu nôž v ruke?

Najláskavejší Boh mimoriadne miluje chudobných a nešťastných na tomto svete. Kristus vyhlásil chudobných za blahoslavených (Mt 5,3); pozýva láskavo k sebe všetkých, čo sú ustatí a obťažaní, aby ich občerstvil (Mt 11,28); ujíma sa s celkom mimoriadnou dobrotivosťou utláčaných a prenasledovaných (Mt 5,10). Tieto pravdy musia chudobným dodávať smelosti a utlmovať spupnosť zámožných a vysokopostavených. (Lev XIII.)

Chudobným dáva Kristus v prvom rade zvestovať evanjelium (Mt 11,5). Čo vykonáme jednému z chudobných berie Kristus tak, akoby sme jemu samému urobili (Mt 25,40). Obeť chudobných je Bohu príjemnejšia, než obeť bohatých. Či Kristus nepochválil denár chudobnej vdovy viac ako štedrú obeť boháča? (Mk 12,41). Volanie utláčaných sľubuje Boh obzvlášť vyslyšať (Jak 5,4). Pri narodení Kristovom dal Boh milosť chudobným pastierom. Naozaj u Boha niet nijakého ohľadu na osoby (Rim 2,11). Chudobný je práve tak dieťa Božie, ako bohatý. (Prísł 22,2)

Lebo Boh, ktorý živí vtáctvo nebeské, tak nádherne šatí ľalie a trávu na poli, stará sa tým viac o ľudí, ktorí sú oveľa viac ako tráva a vtáky (Mt 6,25–30). No Boh spravodlivému nedá trpieť nedostatok. Lebo Kristus hovorí: „Hľadajte najprv kráľovstvo Božie a jeho spravodlivosť, tzn. starajte sa najprv o spásu duše a zachovávajúte príkazy a všetko ostatné, tzn. všetko, čo potrebujete k udržiavaniu telesného života, sa vám pridá. (Mt 6,33)

Dávid hovorí, že nikdy nevidel, žeby spravodlivý bol opustený a jeho dietky chodili po žobraní (Ž 36, 25). Stáva sa, že z Božieho dopustenia často i spravodlivý (Jób, Tobiáš, Jozef Egyptský) upadne do núdze a biedy, ale je to len preto, aby zo zla Boh vzbudil väčšie dobro. Cnosť už v tomto živote nikdy neostáva bez časného požehnania (Ž 111,2–5). Sv. Pavol sa chváli, že ničoho nemá a predsa je spokojný akoby všetkým vládol. (2Kor 6,10)

Prítomnosť chudobných medzi nami je nám príležitosťou ukázať, že našu vieru myslíme vážne. Preto Cirkev zakladala a prevádzkovala a stále to robí – najrôznejšie diela, ktoré majú uľahčiť život chudobným. No tu je treba si uvedomiť, že chudoba a bieda sú dôsledkom hriechu (v každom prípade dedičného a častokrát aj osobného) a nikdy ju nebude možné premôcť inak, ako v jej príčine. Treba premôcť hriech a rozmnožiť cnosť a potom zmizne aj chudoba. Preto marxistické ideály, teológia oslobodenia a snaha zredukovať Cirkev na charitatívnu organizáciu neriešia príčiny, ale len príznaky.

Povinnosť dávať almužnu nie je povinnosťou spravodlivosti, okrem prípadov najkrajnejšej núdze, ale povinnosťou kresťanskej lásky; preto ju nemožno súdne ani inak vynútiť. (Lev XIII.)

Sv. Otcovia vždy napomínali bohatých k dávaniu almužny, ale neprikazovali to. „Ty si pán a môžeš dať i nedať,“ vraví sv. Hieronym boháčovi. A sv. Ján Zlatoústý: „Udeľuj z majetku svojho. Pravda, ak nechceš, nenútim ťa, nepoužívam násilie, len ťa zaprisahávam.“

Samozrejme chudobným náleží za prácu primeraná mzda a zadržiavanie spravodlivej mzdy a útlak chudobných sú do neba volajúce zločiny, rovné vražde a sodomii. – Chudobní však majú trpezlivo znášať svoj osud a hľadať pomoc viac u Boha. „Chudobní musia si vydobyť Nebo trpezlivosťou, bohatí však skutkami milosrdenstva.“ (sv. Ľudovít IX.)

No dvojnásobne nešťastný je chudobný, ktorý opúšťa Boha a prestupuje Jeho príkazy; lebo už v tomto živote nemá nič a po smrti čaká ho k tomu ešte večné zatratenie.

Zdroj: Franz Spirago, Katolícky ľudový katechizmus

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/krestan-v-chudobe/>